

Nationell montessorixamen – NAMEX (0-3 år)

SYFTE: Kvalitetssäkring av förskollärarkompetens för att bedriva montessoriverksamhet genom ett svenskt certifikat.

1. Handledningar

Syfte:

Montessoriförskolläraren ska ha kunskap om Maria Montessoris materiel för de många övningar ett barn behöver för att utveckla sina förmågor. Enligt Maria Montessoris teorier om lärande lär man genom alla sinnen. Genom att bearbeta sina handledningar når man två syften; dels att montessoriförskollärare kan de olika övningarna och dels att de kan använda handledningarna som uppslagsverk att ha till hands när barnen har behov av en särskild övning.

Innehåll:

I varje handledning ska finnas:

- Introduktion
- Innehållsförteckning
- Presentation av övningar

För åldern 0-3 år ingår följande tre handledningar:

1. Sensomotorisk utveckling

- grovmotorisk utveckling; 1-2 år, 2-3 år – 8 aktiviteter
- finmotorisk utveckling; öga/hand – 2 aktiviteter
- finmotorisk utveckling; hand/hand – 2 aktiviteter
- finmotorisk utveckling; greppet – 2 aktiviteter

2. Språk – Den totala kommunikationen

- kroppsspråk
- det talade språket
- förberedelser för läs- och skrivutveckling
- skapande aktiviteter (bild och form, rörelse och musik)

3. Praktiska livet

- ute- och innemiljö
- säkerhet
- praktiska övningar; vilka aktiviteter måste det finnas plats för (mat, vila, aktiviteter, utrymmen för grov- och finmotorik, toalett, hall, tvätt, rum för vuxna),
- egna personen
- artighet/hänsyn och respekt

Logisk/matematisk och social utveckling ingår som en naturlig del i ovanstående handledningar.

Kriterier för godkänd:

- Examinanden ska kunna visa upp handledningar med en självständigt skriven introduktion i respektive handledning som innehåller syftet med ämnet. Se bilaga 1.
- Handledningen ska ha innehållsförteckning och vara väl strukturerad.
- Handledningen ska innehålla illustrerade beskrivningar på övningar för den åldersgrupp examinationen avser. Varje handledning ska också innehålla något/några exempel på övningar som utvecklar barnets förmågor inom ämnesområdena bild och form, musik, rörelse, drama och/eller rim och ramsor.
- Det ska tydligt framgå för vilken åldersgrupp handledningen gäller.
- Handledningen kan vara egenhändigt skriven eller vara tillhandahållen av kursledningen. Det ska tydligt framgå att examinandens är väl förtrogen med handledningen.

Kursledningen bedömer handledningarna.

2. Tillverkning av materiel.

Syfte:

Montessoriförskolläraren ska ha kunskap om och förståelse för grundprinciperna för en montessorimateriel för att vid behov kunna tillverka montessorimateriel.

Innehåll:

Det ska finnas:

- En skiss över inne- och utemiljö.
- 3 språkmateriel: 1. En korg med föremål 2. En korg med föremål och matchande bilder 3. En korg med bara bilder.
- 3 praktiskalivet aktiviteter: Ex: Torka bord, sopa golv, duka, tvätta händer, damma, olika knäppövningar och putsövningar.
- 3 sensomotoriska aktiviteter: Ringar på pinne, placera former i hål t ex.

Kriterier för godkänd:

- Materielen ska vara egenhändigt tillverkad och visas upp tillsammans med en presentation.
- För materielen gäller att den ska vara utvecklingsorienterad, och svara mot barnets behov.
- Eventuella kopierade materiel måste vara bearbetade.
- Materielen ska vara välgjord och estetiskt tilltalande.
- Säkerhetsaspekten för materielen måste tas i beaktande.

Kursledningen bedömer materielen.

3. Observation och dokumentation av barns lärande 0-3 år

Syfte:

En montessoriförskollärare ska kunna använda observationen som redskap för att få kännedom om barnens behov och för att kunna ge dem rätt utmaningar.

Innehåll:

Den studerande skall observera, dokumentera och analysera verksamheten i en montessoriförskola (barn 1-3 år, eller i hemmiljö barn 0-1 år). Observera och skriv ner dina iakttagelser utan värderingar. Gör löpande tidsangivelser under observationen. Observera minst tre timmar per tillfälle. Vid observation får alla aktiviteter tas med – arbete, lunch mm.

Observationerna ska äga rum under minst 30 timmar med ett minimum av 3 tim/tillfälle. (10 observationsrapporter).

- Observera ett barn. Gör detta vid 2 olika tillfällen, kan vara olika barn.
- Observera ett eller flera barn ur socialt perspektiv (t.ex. olika kön, socialt fungerande situationer - konfliktsituationer) under 2 olika tillfällen.
- Observera praktiska aktiviteter, grovmotoriska aktiviteter, finmotoriska aktiviteter och språk under 4 olika tillfällen.
- Observera montessoriläraryrollen under 1 tillfälle.
- Observera aktiviteterna och ljudnivån i en barngrupp under 1 tillfälle.

Observationsrapport:

- Gör en beskrivning av verksamheten där observationen sker: förskolans geografiska läge (storstad/landsbygd), antal barn, deras kön och ålder, antal vuxna, personalens utbildning, hel- eller deltid, skolans tider och dagsrutiner.
- Ange datum och klockslag när observationen påbörjas och avslutas, dagens väder samt hur du mår vid observationens början och slut. Ange också hur du mår under observationens gång.
- Gör en sammanfattning av dagens observation.
- Analysera och reflektera över dagens observation. Hänvisa till referenser.
- Skriv ner förslag till pedagogiska åtgärder till följd av dagens observation. Hänvisa till referenser.
- Gör en referenslista och redogör för litteratur som använts i analysen och som underlag för de pedagogiska åtgärderna som föreslås till följd av observationen. Denna litteratur kan förutom böcker vara artiklar, rapporter, uppslagsverk, "Internet" osv. Var källkritisk!

Kriterier för godkänd:

- Observationen ska vara **minst tre timmar** per tillfälle (oberoende av arbetspassens längd) i en montessoriförskola med barn i aktuell åldersgrupp.
- Den studerande ska observera, dokumentera, analysera och ge förslag på pedagogiska åtgärder.
- Iakttagelserna under själva observationen ska dokumenteras utan värderingar.
- I analysen och förslagen till pedagogiska åtgärder ska stöd finnas i Maria Montessoris litteratur och annan litteratur. Det ska refereras till den litteratur som används.

Kursledningen bedömer observationsrapporterna.

4. Muntlig examination – Skicklighet i metodik

Syfte:

En montessoriförskollärare ska utifrån barnets behov kunna välja en materiel och presentera den så att både direkta och indirekta syften med materielen ges förutsättningar att nås.

Innehåll:

Examinanden ska ge en muntlig presentation om:

- Miljön:
 - Berätta om invänjning, matsituationen, vilan, toaletsituationen, på- och avklädning, möblering med möbler i barnstorlek.
- Sensomotorik:
 - grovmotorisk utveckling 1-2 år, 2-3 år
 - finmotorisk utveckling öga/hand
 - finmotorisk utveckling hand/hand
 - finmotorisk utveckling greppet
 - sinnesutveckling
- Språk:
 - Visa en till två övningar du gör med barn.
- Praktiska livet:
 - miljön
 - egna personen
 - artighet/hänsyn och respekt

Kriterier för godkänd:

- Examinanden ska kunna demonstrera en presentation av en materiel som är slumpvis vald inom varje område.
- Presentationen ska visa att examinanden har tillägnat sig grunderna i Maria Montessoris tankar om lärarrollen för åldern 0-3 år.
- Examinanden ska kunna svara på följande frågor efter presentationen:
 1. Vad är det direkta/indirekta syftet?
 2. Ålder? Varför? (Sensitiva perioder?)
 3. Kan man göra något mer med denna materiel?
 4. Sekvens – vad kommer före och vad kommer efter denna materiel?
 5. Felkontroll?
 6. Varför arbetar du med denna aktivitet?
 7. Berätta lite mer om föräldrasamverkan.
 8. Berätta lite mer om basbehoven.
- Examinanden ska i något ämne visa en trestegslektion.

Examinatorn bedömer den muntliga examinationen.

5. Skriftlig examination

Syfte:

En montessorilärare ska ha god kunskap om Maria Montessoris filosofi och grundläggande principer.

Innehåll:

Examinanden ska vid examenstillfället reflektera skriftligt (undantagsvis muntligt) kring **tre av fyra givna ämnesområden**.

Varje ämnesområde innehåller **fem frågeställningar och examinanden ska besvara två av dem. I möjligaste mån skriver man om sin egen åldersgrupp men inte alltid.**

Ämnesområden:

- Barnet i centrum.
- Den förberedda miljön.
- Frihet, disciplin och ansvar.
- Individualisering - samarbete.
- Hjälptill självhjälpt - självförtroende.
- Den kosmiska planen och kosmisk undervisning
- De fyra utvecklingsperioderna.
- De sensitiva perioderna.
- Det absorberande sinnet.
- De mänskliga drivkrafterna.
- Barnets motoriska utveckling.
- Barnets språkutveckling.
- Barnets sociala utveckling.
- Observation
- Normalisering – Att vara harmonisk.
- Fantasi - föreställningsförmåga.
- Estetiska ämnen.
- Montessoriläraryrollen.

För examination i en åldersgrupp besvaras de valda ämnesområdena utifrån aktuell åldersgrupp. Vid examination i två åldersgrupper besvaras de valda ämnesområdena utifrån båda åldersgrupperna, skrivningstiden förlängs med 1 timme.

Kriterier för godkänd

De skriftliga svaren ska:

- visa god förståelse för barns utveckling och lärande enligt Maria Montessoris tankar
- exemplifieras med egna erfarenheter

Skrivningarna bedöms av särskilt utbildade montessoripedagoger utsedda av Svenska Montessoriförbundet.

6. Examensarbete (se bilaga 2)

Syfte: En montessoriförskollärare ska kunna genomföra en vetenskaplig studie enligt en vedertagen forskningsmetod samt kunna skriva en rapport som kan användas för att föra forskningen om montessoripedagogiken framåt.

Innehåll:

- Examinanden ska kunna visa upp ett godkänt examensarbete som följer den av Svenska Montessoriförbundet fastställda mallen. Undantag kan göras för studenter med redan godkänt examensarbete från högskolan.
- Examensarbetet **ska** ha anknytning till montessoripedagogiken.
- Vid examination i två åldersgrupper krävs endast ett examensarbete.
- Examensarbetet kan skrivas av 1-2 personer.

Kriterier för godkänd:

Examensarbetet ska

- följa mallen för examensarbete
- följa de forskningsetiska råden <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Examensarbetet bedöms av kursledningen.

7. Verksamhetsförlagd utbildning – VFU

Syfte:

Den blivande montessoriförskolläraren ska ges möjligheter att under en tid få arbeta i en montessoriverksamhet med montessoriu utbildad handledare i syfte att kunna verklighetsförankra de teoretiska kunskaperna.

Innehåll:

- **Minst 2** veckors, helst sammanhängande, verksamhetsförlagd utbildning **per aktuell åldersgrupp**.
- Studierna ska vara under handledning av montessorilärare och innebär att man vistas och är behjälplig i montessoriverksamhet.
- De verksamhetsförlagda studierna ska inte göras i den egna barngruppen.
- VFU dokumenteras i form av en dagbok.

Kriterier för godkänd:

- Handledarens intyg till kursledaren med ett omdöme om den studerandes närvaro och arbetsinsats.
- Dagbok som dokumenterar VFU:n

VFU:n bedöms av kursledningen.

GENOMFÖRANDE

Vid anmälan

I samband med anmälan skickar kursledaren/examinanden in följande intyg till Svenska Montessoriförbundets kansli:

- intyg över godkända observationer
- intyg över godkänt examensarbete
- intyg över godkänd verksamhetsförlagd utbildning

Stickprov kan inkrävas av Svenska Montessoriförbundet.

Vid examenstillfället

- visas av kursledningen godkända handledningar
- visas av kursledningen godkända tillverkade materiel för aktuell åldersgrupp
- genomförs skriftlig examen 3 timmar (4 timmar vid två åldersgrupper)
- genomförs muntlig examen ca 1 timme per person

Kursledningen anordnar examination med det antal examinatorer som behövs. Montessoriförbundet rekommenderar användandet av externa examinatorer.

Censorer utses av Svenska Montessoriförbundet.

NAMEX-diplom

- Varje moment bedöms som godkänd/underkänd.
- Svenska Montessoriförbundet gör stickprov på de olika momenten. Om stickprov visar att moment är underkända ska kompletteringar göras.
- För att erhålla diplom för nationell montessorixamen ska alla moment vara godkända.
- Svenska Montessoriförbundet utfärdar NAMEX-diplomet

Kompletteringar

- Om stickprov på observationer, VFU eller examensarbete underkänns ska komplettering göras och skickas in till Svenska Montessoriförbundet
- Om en uppvisad handledning underkänns av censor ska den handledningen kompletteras och visas upp igen för censor.
- Om två handledningar underkänns av censor ska alla handledningar kompletteras och visas upp för censor.
- Om materiel underkänns av censor ska materielen kompletteras och visas upp igen för censor.
- Om ett ämne blir underkänt i den muntliga examinationen ska examinanden ges tillfälle till omtentamen i samma ämne vid examenstillfället. Om även detta blir underkänt görs omtentamen i ämnet vid annat tillfälle.
- Om två ämnen eller fler underkänns görs omtentamen (av dessa ämnen) vid ett annat tillfälle.

Alla delar i NAMEX-examinationen måste vara godkända inom 2 år.

Omtentamen sker vid ordinarie NAMEX-tillfälle.

Dessa bestämmelser utformas av Svenska Montessoriförbundet utsedd grupp. Den består av utbildade montessorilärare, representerande olika utbildningar och med erfarenhet från montessoriverksamhet 0 – 16 år samt olika lärarutbildningar, både fristående och högskoleförlagda.